

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิตกาแฟอาราบิก้าในพื้นที่โครงการหลวงและโครงการขยายผลโครงการหลวง แบ่งงานวิจัยออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) การวิจัยเพื่อเพิ่มปริมาณและผลผลิตกาแฟอาราบิก้า โดยได้ดำเนินการคัดเลือกสายพันธุ์กาแฟอาราบิก้าที่ดีและต้านทานโรคราสนิม (*Hemileia vastatrix*) ซึ่งจากผลการศึกษา ได้ต้นกล้ากาแฟที่มีแนวโน้มการเจริญเติบโตดี ตรงตามสายพันธุ์ และต้านทานโรคราสนิมสำหรับใช้ปลูกทดสอบในแปลงผลิตต้นพ่อ-แม่พันธุ์ในพื้นที่สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ ศูนย์แม่เย่น้อย ซึ่งมีแหล่งที่มาจากศูนย์ฯ ป่าเมี่ยง 896 ต้น ตีนตอก 3,159 ต้น อินทนนท์ 708 ต้น และอ่างขาง 1,372 ต้น ส่วนการศึกษาวิธีการปลูกกาแฟอาราบิก้าระยะชิดที่เหมาะสม พบว่า ระยะปลูกไม่ทำให้ปริมาณผลผลิตต่อต้นแตกต่างกัน แต่การปลูกที่ระยะ 1.5x1.5 เมตร และ 1.5x2.0 เมตร จะมีปริมาณผลผลิตมากกว่าการปลูกที่ระยะเดิมของเกษตรกร คือ 2.0x2.0 เมตร อย่างน้อย 100 กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับการศึกษาวีธีการตัดเพื่อสร้างลำต้นใหม่ (Rejuvenation) พบว่า การตัดแต่งกิ่งและไว้หน่อจะทำให้ต้นกาแฟมีสภาพทรงต้นดี แข็งแรง และสามารถให้ผลผลิตได้ดีขึ้น (2) การศึกษาการป้องกันกำจัดหนอนเจาะลำต้นกาแฟ พบว่า การใช้สารชีวภัณฑ์และ/หรือสารเคมีทำให้การระบาดของหนอนเจาะลำต้นในแปลงทดสอบมีแนวโน้มลดลงได้ดีกว่าวิธีควบคุมและการพ่นน้ำด้วยสีน้ำอะคริลิก (3) การพัฒนาคุณภาพและสร้างเอกลักษณ์ให้กับสินค้าผลิตภัณฑ์แปรรูปกาแฟอาราบิก้าที่มีกระบวนการผลิตในเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงภายใต้ตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งดำเนินงานในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงลุ่มน้ำปิงตอนบนบ้านปางมะโอ โดยร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟอาราบิก้าในการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและหาจุดเด่น/สร้างเอกลักษณ์ให้กับผลิตภัณฑ์แปรรูปกาแฟอาราบิก้าของชุมชน ขณะนี้ได้ทำการยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากับกรมทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว อยู่ในระหว่างการตรวจสอบลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด และ (4) การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้การผลิตกาแฟอาราบิก้าคุณภาพจากความร่วมมือทางวิชาการกับผู้เชี่ยวชาญด้านกาแฟอาราบิก้าจากประเทศโคลอมเบีย จากผลการดำเนินงานทำให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่อง “เทคโนโลยีการผลิต การแปรรูป และการตรวจสอบคุณภาพกาแฟอาราบิก้าคุณภาพสูงจากประเทศโคลอมเบีย” รวมไปถึงการจัดเตรียมความพร้อมห้องปฏิบัติการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดกาแฟของโรงงานกาแฟโครงการหลวง ซึ่งสามารถจัดทำเป็นข้อมูลและคำแนะนำ เรื่อง การปลูก การผลิต และการตรวจสอบคุณภาพกาแฟอาราบิก้าของมูลนิธิโครงการหลวง เพื่อใช้ในการเผยแพร่ให้กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกาแฟและผู้ที่เกี่ยวข้องและนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีดังกล่าวไปต่อยอดสู่เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าบนพื้นที่สูงให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการพัฒนาการผลิตกาแฟต่อไป